

et sub ea ratione pertinere ad providentiam gratiæ, non communem, sed specialem, talique personæ accommodatam, ac perinde esse prædestinationis effectus.

11. *Vocatio seu gratia non dantur homini propter ingenium, sed est dispositio, ut reddatur idoneus ad talem gratiam.* — Neque hinc sequitur, vocationem aut gratiam congruam dari homini propter bonum ingenium, aut indolem, etc., sed potius sequitur, vel ingenium, vel talem dispositionem datam esse tali homini, ut esset capax, vel idoneus ad talem gratiam suscipiendam. Neque enim necessarium est, ut inter omnes effectus prædestinationis sit illa connexio, quod secundus detur propter primum, tanquam propter meritum, aut tanquam propter finem proprium, sed possunt duo media, vel duo effectus dari propter unum tertium, inter se vero solum habere proportionem et connexionem aliquam in ordine ad illum effectum producendum: sicut lumen, verbi gratia, et species dantur propter visionem, inter se vero solum junguntur ad complendum integrum principium visionis. Ita ergo datur prædestinatio naturæ accommodata per modum subjecti, aut fundamenti: illi autem adjungitur ex eadem prædestinatione et liberalitate Dei auxilium accommodatum, quo elevetur et constituatur quasi integrum principium operis meritorii, aut dispositivi ad alios effectus prædestinationis. Neque hoc est alienum a doctrina Augustini: nam, libro de Bono perseverantiæ, cap. 14, dicit, in quorundam hominum ingeniis esse has, vel illas proprietates, rationes, ratione quarum ita sunt dispositi, ut si talia signa illis applicentur, moveantur ad fidem et non cum aliis, et Deus illis applicat talia signa accommodata, si eos diligit, non quidem propter eorum ingenium, aut dispositionem, sed ex sua gratia et liberalitate accommodando (ut sic dicam) gratiam naturæ, non ex merito, vel debito naturæ, sed ex Dei benevolentia.

12. *Ultima conclusio.* — *Hanc conclusionem diverse auctores explicant.* — Ultimo dicendum est, bonos actus morales, licet ordinis naturalis sint, si tamen cum effectu conferunt ad consequendam vitam æternam, esse effectus prædestinationis. Communis est assertio, de qua videri possunt Durandus, in 1, d. 4, quæst. 2, et ibi, Capreolus, Gregorius et alii. Modus autem explicandi non est idem apud omnes. Quidam enim putant, omnia opera moralia, quæ aliquo modo conducunt ad finem prædestinationis cum effectu consequendum, esse ex

gratia: et ideo esse ex prædestinatione: quia gratia sic efficax est prædestinationis effectus. Antecedens vero probatur, quia opera moralia, quando sunt a solo libero arbitrio, nihil valent in ordine ad vitam æternam, ut supra probatum est: ergo ut aliquid valeant, debent esse ex gratia, et sic erunt etiam ex prædestinatione. Verumtamen hæc ratio non est universalis, quia actus moraliter bonus non solum potest esse utilis ad effectus prædestinationis per modum meriti, aut impetrationis, vel dispositionis, de quibus causalitatibus tantum procedit ratio facta, sed etiam potest prodesse impediendo malum actum, per quem posset impedimentum poni gratiæ Dei, et hoc satis est, ut possint esse prædestinationis effectus: ergo. Item, licet tale opus fiat per causas naturales, et liberum arbitrium, cum concursu generali, nihilominus sub illa habitudine potest provenire ex providentia Dei speciali et supernaturali, et ex intentione efficaci salvandi talem hominem: ergo hoc satis est, ut possit esse prædestinationis effectus. Item alia bona temporalia, quatenus et esse possunt et de facto futura sunt instrumenta virtutis, possunt esse effectus prædestinationis, sicut possunt cadere sub meritum, teste D. Thoma, 1, 2, q. 114, art. ult., et sub spem infusam ex eodem 2, 2, q. 17, art. 2, ergo multo magis boni actus morales. Item temporalia incommoda sæpe sunt effectus prædestinationis, ut mox dicemus, ergo et bonus actus moralis.

13. Neque contra hoc invenio difficultatem alicujus momenti. Solet autem in contrarium referri Sotus, lib. 1, de Nat. et Gratia, c. 20. Sed ibi nihil dicit de prædestinatione, sed solum tractat de necessitate gratiæ ad hos actus, et negat posse esse ex gratia, sed solum affirmat posse fieri sine gratia: et ita etiam non negat, interdum esse ex prædestinatione, vel quia ex gratia speciali procedunt, vel quia quovis modo sunt ex providentia speciali et intentione salutis.

CAPUT VIII.

AN MALUM, EJUSVE PERMISSIO SIT PRÆDESTINATIONIS EFFECTUS.

1. *Duo tanquam certa stabiluntur.* — *Primum.* — *Mors martyris est effectus prædestinationis ejus.* — Duo sunt certa, primum est, mala pœnæ posse esse prædestinationis effectus, et tales esse, quando vere et cum effectu conferunt ad vitam æternam consequendam. Pro-

batur, quia hæc mala sunt simpliciter bona, ideoque non sunt tantum permissa, sed interdum etiam intenta et ordinata a Deo in statu naturæ lapsæ: quare absolute sunt effectus Dei, et providentiæ ejus: ergo ex hac parte possunt esse prædestinationis effectus. Aliunde vero pertinent hæc mala ad beneficia Dei per Christum collata, juxta illud ad Philippenses 2: *Vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed etiam ut pro ipso patiamini.* Ergo quando hæc mala ita proveniunt, ut sint occasio, vel materia meriti, vel alterius fructus gratiæ permanentis in vitam æternam, plane oriuntur ex illa voluntate, qua Deus elegit prædestinatum, ac proinde sunt prædestinationis effectus. Confirmatur, nam passio et mors martyris, est effectus prædestinationis ejus, quia est singulare et efficax medium salutis ejus: ergo idem dicendum est de quocumque malo pœnæ, per quod Deus suos electos promovet ad salutem. Item remissio pœnæ pro peccatis debita prout in hac vita prædestinato confertur, ut citius evelet in cœlum, effectus est prædestinationis ejus: at hæc remissio per mala pœnæ frequentissime comparatur. Denique etiam pœna unius potest esse effectus prædestinationis alterius, si illi prosit, ut de Christi passione constat. In hac ergo assertione nulla est difficultas, præter eam, quam de malo culpæ tractabimus.

2. *Alterum quod ut verum sancitur.* — Secundum certum est, peccatum, seu malum culpæ non esse effectum prædestinationis: quia non est effectus Dei, juxta fidem definitam in Concilio Tridentino, sessione 6, can. 7. Nec solum de peccato, ut peccatum est, verum censeo non esse prædestinatum a Deo, sed etiam de actu peccati, cui est intrinsece adjuncta malitia: nam licet Deus ad illum actum concurrat, non tamen ex se illum intendit, aut præfinit, ut late tractavi, libro secundo, de Auxiliis per 5 prima capita. Quapropter de tali etiam actu verissimum censeo, non esse effectum prædestinationis, quia quod in se non est aliquo modo prædestinatum, et volitum ex fine prædestinationis, non potest esse prædestinationis effectus.

3. *In quo sita sit difficultas.* — *Prima opinio.* — *Probatur opinio.* — *Secunda corroboratur.* — Difficultas vero superest de permissione peccati, quam Deus potest directe velle et intendere, an sit interdum effectus prædestinationis. Quidam enim opinantur nullo modo esse posse. Primo, quia permissio peccati non potest dici gratia, nec beneficium nobis præ-

paratum ex meritis Christi, quod tamen requiritur in omni effectu prædestinationis. Secundo, quia non potest esse volita permissio peccati ex intentione dandi gloriam prædestinato, quod nos etiam diximus esse necessarium in omni effectu prædestinationis. Assumptum probatur, quia vel illa permissio esset electa ex illa intentione immediate, vel mediate, non primum, quia permissio peccati non est medium immediate conjunctum cum illo fine, neque enim affert utilitatem, quæ proxime et per se ad illum conducat: nullum autem medium immediate eligitur ex vi intentionis alicujus finis, nisi habeat immediatam habitudinem et utilitatem ad illum. Neque etiam mediate, quia si aliquod medium est inter permissionem peccati et gloriam, illud est commissio peccati et pœnitentia de illo, quæ per se et immediate potest conferre ad gratiam et gloriam: ergo necessarium erit ex intentione gloriæ immediate velle pœnitentiam: et deinde ut pœnitentia locum habeat permittere peccatum: nos autem diximus supra non posse pœnitentiam hoc modo præfiniri ante permissionem peccati: ergo impossibile est eligere hoc modo permissionem ex illa intentione.

4. *Prima assertio.* — *Ratione fulcitur.* — Dico tamen permissionem peccati et esse posse, et sæpe etiam esse effectum prædestinationis. Hanc sententiam frequentius hoc tempore sequuntur moderni theologi et eam insinuarunt Anselmus et D. Thomas exponentes illa verba ad Rom. 8: *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*, ubi Glossa addidit, *etiam peccata*, et Adamus dixit, illam interpretationem non esse superbe rejiciendam, quamvis Paulus primaria intentione loquatur de tribulationibus et malis pœnæ. Ratione declaratur ex conditionibus supra positis. Nam imprimis permissio, eo modo, quo fieri potest, est effectus Dei, quia bona est et directe volita. Dico autem, *eo modo quo fieri potest*, quia formaliter loquendo permissio consistit in privatione, seu negatione illius auxilii, quo Deus prævidit futurum fuisse efficax ad vitandam culpam. Sicut autem voluntas Dei est adæquata causa dandi tale auxilium: ita etiam non dandi: libere enim et voluntarie non dat: sic ergo permissio est effectus Dei. Quod si permissio includit interdum positivum quid, ut applicationem talis objecti vel occasionis, cum præscientia, quod homo sit illis male usus, etiam Deus est vera causa illius effectus positivi, et potest per se et proprie velle illum, non qui-

dem directe intendens lapsum hominis, sed tantum præsciens et non impediens, ut recte Augustinus, lib. 11, Genes. ad litteram et sæpe alias.

5. *Secunda assertio.* — Secundo, potest permissio esse utilis ad salutem ipsiusmet prædestinati. Quod imprimis constat ex Damasceno, lib. 2, de Fide, c. 29, ubi ait, Deum aliquando velle permittere peccatum propter gloriam suam, aliquando propter bonum aliorum, sæpe autem propter bonum ipsiusmet peccatoris. Primum finem videtur tetigisse Paulus ad Romanos, octavo capite, dicens: *Ut ostenderet divitias gratiæ suæ in vasa misericordiæ, sustinuit in multa patientia vasa iræ.* Sic etiam permisit peccatum Adæ, ut sapientiam suam in procuranda hominum salute manifestaret. Secundum finem colligit Augustinus, libro de Grat. et liber. Arbit., cap. 20, ex illo 2, Regum 16: *Dominus præcepit illi, ut maledicat, etc. Si forte respiciat Deus humilitatem meam.* Notat enim Augustinus, permisisse Deum peccatum illud Semei propter exercitium patientiæ et humilitatis David. Sic etiam Ambrosius, serm. 47, de fide Petri, dicit, permisisse Deum lapsum Petri propter Ecclesiæ bonum. De tertio denique membro, quod ad nos spectat, ait Augustinus, 14, de Civitat., cap. 13: *Audeo dicere, superbis esse utile cadere in aliquod apertum manifestumque peccatum, unde sibi displiceant.* Et congerit loca Scripturæ. Et libro de Natura et Gratia, capite vigesimo octavo, ita exponit verba illa 1, ad Timoth. 1: *Tradidi illum Satanæ, ut discat non blasphemare.* Non enim de corporali vexatione dæmonis hunc locum intelligit, sed de spirituali, quam tentando infert, cum permittitur, seu cum homo destituitur speciali protectione Dei. Similia habet Gregorius, homilia 21, in Evangelia. Facit denique quod Bernardus ait, serm. 54, in Cantica, Deum aliquando subtrahere, vel retrahere gratiam electis, ne in superbiam efferantur. Est ergo aliquando utilis subtractio gratiæ (quod est mirabile) ad ipsiusmet finem gratiæ, vel ut perseverantia in illa certior sit, quæ magis est necessaria, quam augmentum. Vel ut quod uno modo impeditur videtur, alia via magis augeatur. Habet ergo permissio secundam conditionem necessariam ad effectum prædestinationis.

6. Tertia vero et quarta conditio inter se convertuntur, nimirum, ut effectus prædestinationis sit gratia et detur ex intentione gloriæ, nam si habeat hoc posterius, habebit etiam prius sano modo intellectum. Non est enim

necessarium ad effectum prædestinationis ita esse beneficium gratiæ, ut sit in sua entitate et substantia aliquid supernaturale, ut in præcedentibus ostensum est: neque quod sit aliquid positivum, nam etiam impedire malum est magnum beneficium, moraliter loquendo. Satis ergo est quod sit effectus Dei, ex providentia supernaturali ordinatus ad finem supernaturalem; re ipsa consequendum, concurrente aliquo modo tali medio: hæc autem omnia habet illa permissio, si ex intentione efficaci gloriæ sit volita.

7. Solum igitur superest probandum, permittere Deum peccatum in prædestinato ex ipsamet intentione gloriæ, seu gratiæ, aut virtutis. Hoc autem ostenditur ex dictis, quia Deus non permittit peccatum, nisi propter utilitatem, aut bonum, quod ex illo potest elicere, ut est frequens apud Augustinum in Enchiridio, c. 11, de Correptione et Gratia, c. 8, et aliis locis supra citatis: sed unum ex his bonis est spirituale commodum ipsius prædestinati: ergo ex intentione ejus, potest Deus velle permissionem peccati, ergo ita vult. Nam hic est modus maxime consentaneus divinæ sapientiæ et bonitati. Estque ad hoc declarandum optimus locus Augustini, lib. de Nat. et Grat., c. 24. Ubi agens de peccato David, ait, permisisse illud Deum, *ut esset contra superbiam conturbatio illa medicinalis quodammodo, dicebat enim. In abundantia sua non movebor in æternum et sibi tribuebat quod a Domino habebat, quare ostendendum ei fuerat, unde haberet, etc.* Et subdit, c. 25: *Hoc superbus animus omnino non sapit, sed magnus est Dominus, qui persuadet, quomodo ipse novit.* Ubi valde notandum est, quod ipsam permissionem, *persuasionem*, postea vocat: quo nomine solet Augustinus prævenientem gratiam et vocationem ipsam appellare.

8. *Objectio.* — Sed aiunt, Deum non velle bonum, quod ex peccato potest elicere, absoluta et prædefiniente voluntate, nisi supposita præscientia ejusdem peccati, ut futuri, teste Augustino in citatis locis, præsertim de Genesi ad litteram: At voluntas permittendi peccatum antecedit præscientiam ejusdem peccati ut futuri: ergo non potest illa permissio procedere ex intentione talis boni.

9. *Diluitur.* — Respondeo, duobus modis intelligi posse præscientiam futuri peccati præcedere ad intentionem illius boni, cujus peccatum erit occasio, scilicet, vel de præscientia tantum conditionata, vel etiam de absoluta peccati futuri. Priori modo verum est, quod

sumitur, et ita est intelligendus Augustinus, quoties talem scientiam supponere videtur. Et signum apertum est, quia inquit, cur Deus voluerit creare angelos, quos præsciebat peccaturos: nam quæstio illa de scientia absoluta intellecta, repugnantiam involveret: quia illa scientia jam supponeret voluntatem creandi tales angelos: ergo necesse est intelligi de præscientia conditionata, quæ antecedit decretum voluntatis, tam creandi angelum, vel hominem, quam permittendi in illo peccatum. Hæc ergo scientia nihil obstat, imo necessaria est, ut permissio peccati procedat ex intentione illius boni, quod postea ex peccato elicetur.

10. Si autem illud intelligatur de scientia absoluta, falsum profecto est. Nam ante hanc scientiam habet Deus voluntatem permittendi peccatum, ergo ex aliquo motivo et sine bono talem permissionem vult. Nam permissio, licet non sit mala, tamen non est per se et intrinsece ita bona, ut sit propter se amabilis, sed ex se est quasi objectum indifferens, quod honestatur ex fine: DEUS autem non vult permissionem, nisi sapientissimo et honestissimo modo: ergo vult illam ex aliquo honesto fine per se intento, qui pertineat ad manifestationem gloriæ suæ: nam hunc finem intendit Deus per omnem voluntatem suam: ergo talis finis etiam esse potest æternam bonum ipsius prædestinati. Patet hæc ultima consequentia: quia non est major repugnantia in hoc fine, quam in aliis, nec minor convenientia, aut sapientia in illo intendendo et obtinendo per hoc medium.

11. *Incidens dubium.* — Hoc autem ultimum, in quo est difficultas, constabit evidentius examinando discursum contrariæ sententiæ, quia si esset efficax, eodem modo procederet in intentione divinæ gloriæ, aut manifestationis gratiæ suæ, media permissione peccati. Concedo igitur, quod argumentum recte probat, permissionem peccati non esse medium immediate conjunctum cum gloria prædestinati, sed mediis aliis actibus virtutum, præsertim actu pœnitentiæ, humilitatis, vel alio simili. Dico vero, etiam hoc bonum esse a Deo intantum, antequam velit permittere peccatum, et consequenter ante absolutam præscientiam peccati futuri. Qualis vero sit hæc intentio Dei circa tale bonum occasione peccati obtinendum, non eodem modo ab omnibus explicatur.

12. *Opinio quorundam.* — Quidam id verum putant etiam de intentione absoluta per de-

cretum præfinitivum pœnitentiæ, volunt enim actum pœnitentiæ posse præfiniri et intendi ante absolutam præscientiam peccati, et consequenter ante voluntatem permittendi illud. Quia non propterea cogetur Deus procurare, aut velle peccatum. Quia ut talis intentio pœnitentiæ impleatur, sufficit voluntas permissiva, supposita conditionata præscientia. Nam statim est infallibile illud peccatum esse futurum, quod satis est, ut illa intentio infallibiliter impleatur. Et ideo etiam non sequitur, quod illa voluntas pœnitentiæ sit virtualis voluntas peccati, quia ex vi talis voluntatis solum attingitur peccatum, quantum necesse est ut pœnitentia fiat, ad quod satis est, ut ibi virtute includatur permissio peccati. Alias, etiam voluntas pœnitentiæ existens in Deo post præscientiam absolutam peccati, esset virtualis voluntas peccati, quia semper dicit pœnitentia eamdem habitudinem ad peccatum. Et ita nulla superest ratio, ob quam pœnitentiæ actus præfiniri non possit ante absolutam præscientiam peccati futuri.

13. *Hæc sententia non approbatur.* — *Primo.* — *Secundo.* — *Morali exemplo res patet.* — Nihilominus sententia hæc mihi placere non potest, quoad illa bona, quæ necessario supponunt peccatum, ut est pœnitentia. Primo, quia non videtur hic ordo consentaneus divinæ sapientiæ: nam ista bona, quæ necessario requirunt mala culpæ, non sunt per se, et ex se absolute amabilia: imo ut talia sunt, censetur esse bona secundum quid, et ideo non vult illa Deus ex se, seu voluntate antecedenti, sed solum supposita ex parte hominis necessitate. Sicut sapiens medicus non vult absolute applicare medicinam, donec infirmitas illam requirat. Secundo, ac præcipue, quod talis voluntas esset virtualis voluntas peccati, ut in superioribus declaravi et nunc patet ex differentia, quæ moraliter cernitur, quando supponitur, vel non supponitur peccatum. Nam postquam peccatum est, seu futurum præscitur, velle pœnitentiam ejus tantum est velle destructionem ejus: at voluntas destructionis peccati nullo modo est virtualis voluntas peccati, sed potius est odium ejus. Quando autem peccatum non supponitur, voluntas pœnitentiæ non est tantum voluntas destructionis peccati, sed etiam positionis ejus, quia non potest destrui, nisi quod est, et ideo si non supponitur esse, in illa voluntate includitur et intenditur, quod prius sit, vel destrui possit. Quod exemplo morali declarari potest: nam voluntas, verbi gratia, consulendi aliquod ma-

lum, etiam minimum, semper mala est, si in alio, cui datur consilium, non supponitur voluntas alicujus mali: si vero in eo supponatur propositum alicujus majoris mali, voluntas consulendi minus non erit mala, quia jam non tendit ad malum, sed ad vitandum majus malum.

14. *Conclusio.* — *Corroboratur.* — At vero, quando bonum tale est, ut non supponat necessario peccatum, licet possit etiam per occasionem peccati provenire: tunc optime potest efficaci intentione præfiniri et intendi a Deo, ante absolutam præscientiam peccati, quod propter tale bonum postea permittitur. Dico igitur ita contingere in ea permissione peccati, quæ est prædestinationis effectus. Nam, si quis recte consideret, inveniet, præter poenitentiam intercedere semper aliquod bonum proxime intentum a Deo media permissione peccati, quod non habet necessariam connexionem cum peccato, quia etiam sine peccato esse potest, et peccatum etiam non dicit intrinsicam habitudinem ad illud, quamvis possit esse occasio ejus. Hoc patet primo in bono humilitatis seu diminutionis superbiæ, propter quod Deus maxime velle solet hanc permissionem, ut patet ex ante citatis. Hoc enim bonum per se non requirit peccatum, præsertim actu commissum, ut per se constat: sufficeret enim potestas peccandi, si homo attente et exacte illam cognosceret, ut ipsum in officio humilitatis contineret. Idem est de absoluto odio peccati, et de proposito cavendi illud et tollendi occasiones, etc., quæ sunt bona maxime intenta per peccati permissionem et per se ac intrinsece non supponunt illud, ut actu commissum.

15. *Instantia.* — Sed instabit aliquis, quia nullum ex his bonis est ita immediate conjunctum cum permissione peccati, ut per illam comparandum sit, non intercedente peccato: illud ergo est medium quoddam inter permissionem peccati, et bonum illud per eam intentum: ergo non potest permissio intendi propter illud bonum, nisi mediante hoc medio quod Deo repugnat. Accedit, quod illud bonum elicendum non est, nisi supposito peccato: hoc autem supposito, non potest bonum illud esse fructuosum, seu utile ad vitam æternam, nisi prius peccatum per poenitentiam deleatur: ergo etiam poenitentia est aliud medium interpositum inter bonum illud et permissionem peccati: ergo semper necesse est ut ex intentione illius boni, per voluntatem poenitentiae procedatur ad permissionem volendam.

16. *Rejicitur.* — *Evasio.* — Respondetur,

idem argumentum fieri posse, quocumque fine Deus velit permittere peccatum, et ideo vel negandum est, posse Deum permittere peccatum propter aliquem finem bonum, quo nullo modo dici potest, vel argumentum illud efficax non est. Hoc patet in illo fine ostendendi gratiam suam, quem Paulus posuit. Nam hæc ostensio gratiæ non fit nisi subsecuto peccato, quod Deus gratis remittit cui vult: ergo inter permissionem et ostensionem gratiæ intercedit peccatum. Dices, hoc esse per accidens, et in ordine ad nos, nam secundum se gratia ipsa satis ostenditur præcise in ipsa permissione, quatenus Deus, cui vult, dat gratiam congruam et efficacem, et cui vult, negat illam, permitiendo peccatum: quæ differentia in ipsamet permissione ostendi posset, si in se cognosceretur, etiam præscindendo a peccato consecuto.

17. At profecto eadem responsio posset in nostro casu dari, nam permissio sola, si in se cognosceretur, posset sufficere ad inducendum hominem in humilitatem et timorem Dei, et similes fines per talem permissionem intentos. Unde etiam dicemus per accidens, quod peccatum subsequatur. Deinde non est adæquata et universalis illa responsio: nam Deus quando ex permissione peccati intendit ostensionem gratiæ suæ, illud non tam est in ordine ad beatos, quam ad nos viatores. Nam beatis parum necessarium erat medium illud, cum gratiam ipsam in se cognoscant. Viatores autem non possumus illam differentiam cognoscere, nisi in hominibus ipsis sit varietas actionum bonarum et malarum. Deinde in fine redemptionis, verbi gratia, propter quem Deus permisit peccatum Judæorum, non sola permissio, sed actio ipsa erat necessaria, ut effectus ille tandem obtineretur: multaque similia exempla facile offerri possunt.

18. *Priori objectionis parti satisfi.* — Dico ergo ad priorem partem illius objectionis, licet peccatum in re ipsa factum aliquando sit necessarium ad consequendum illud bonum, quod Deus intendit occasione peccati, non esse necessarium, ut Deus ipsum peccatum intendat, aut velit, per solam permissionem ejus. Primo quidem, quia peccatum non est opus Dei, sed hominis: Deus autem tunc solum intendit, quod ipse est factururus. Deinde quia tale peccatum, saltem ut peccatum est, non est medium ad talem finem, sed potius quantum ex se est, potens esset ad tale bonum impediendum. Solum ergo est occasio quædam, qua, quia Deus (ex sua infinita potentia et bonitate) bene utitur ad efficiendum aliquod bonum: et ideo

quamvis illa occasio inter permissionem et bonum illud intercedat, non oportet, ut prius sit intenta, sed prævisa et acceptata, seu ordinata ad illum finem. Ex quo etiam fit, ut permissio secundum se spectata non semper sit efficax medium ad talem finem, sed ad summum sufficiens, et ex se ita differens, ut quantum est ex parte voluntatis Dei, necessarium non sit, actionem permissam consequi permissione posita, sed solum ex infallibili Dei præscientia certum sit, actionem illam esse futuram, posita permissione. Quando autem medium hujusmodi est, non est necessarium, ut ante electionem ejus sint volita omnia media, et vel occasiones aut actiones quæ possunt intervenire inter bonum illud et consecutionem boni intenti, sed satis est, ut postquam prævisum fuerit peccatum permissum, cætera disponantur.

19. *Ad posteriorem partem patet responsio.* — Et hinc patet responsio ad alteram partem de poenitentia. Dico enim, etiam illam non esse medium per se, et absolute necessarium ad talem finem, sed solum ex suppositione damni illati per peccatum: ideoque potius remedium, quam simpliciter necessarium medium, dici potest. Quæ autem hujusmodi sunt, non præparantur per absolutam voluntatem et præfinitionem, donec eorum merita, vel necessitas præexistat, seu prævideatur. Et ideo Deus, quando permittit peccatum in prædestinato, solum habet voluntatem conditionatam, seu præparatam ad dandum illi poenitentiam, si illa indigerit: postquam autem videt in illo peccatum, jam vult absolute illius poenitentiam, quia tunc cognoscit illud medium ut necessarium ad finem a se intentum.

20. Atque hæc sufficiunt de effectibus, ex quibus unusquisque per se intelligere potest, quod supra hic remisi de signis prædestinationis, nam ipsimet effectus sunt hujusmodi signa. Quia vero idem effectus, qui in uno est ex prædestinatione, in alio non est ex illa, ideo talia signa non afferunt certam cognitionem. Quando vero multa conjunguntur, et longo tempore, et cum magno fructu, valde probabile efficiunt conjecturam. De qua legi potest Bernardus, serm. 1. Septuagesimæ et multa congerit Vega, lib. 12, in Tridentinum, a cap. 10, ad 20.

CAPUT IX.

EX PRÆDESTINATIONE NON SEQUI NECESSITATEM HABENDI, VEL CONSERVANDI GRATIAM.

1. Declaravimus hactenus veros prædesti-

nationis effectus, superest, ut nonnullos falsos effectus excludamus, eaque occasione concordiam inter prædestinationem, et arbitrii libertatem explicemus. Nam omnes illi falsi effectus ad hoc tendunt, ut prædestinatio necessitatem inferat, aut habendi gratiam, aut bene operandi, aut non peccandi; necessitatem (inquam) repugnantem libertati: qui effectus revera non solum ex prædestinatione non sequitur, verum illi adeo repugnat, quod prædestinatio seipsam destrueret, si talem effectum induceret: quia tolleretur veram rationem meriti, et præmii, quæ sunt finis, et media potissima prædestinationis, ideoque non possunt hi falsi effectus melius excludi, quam ostendendo concordiam inter prædestinationem, et usum libertatis. Hic ergo effectus, seu necessitas considerari potest, vel in ordine ad gratiam sanctificantem, vel in ordine ad singula opera bona, et maxime illa, quæ ad salutem sunt necessaria, inter quæ abstinentiam a peccatis comprehendimus. In hoc ergo capite de priori necessitate, in sequenti de posteriori dicemus. Cum autem libertas consistat in potestate agendi et non agendi seu habendi, et non habendi sanctitatem, manifestumque sit, electis omnibus ex vi prædestinationis dari, ut possint filii Dei fieri, et esse, tota difficultas est, quomodo in eis relinquatur potestas, ut possint etiam fieri et esse filii diaboli, et abjicere a se gratiam, et filiationem Dei, cum prædestinatus non possit non salvari. Quæ difficultas partim in re, partim in loquendi modo esse potest, et utrumque breviter explicabimus.

2. *Opinio Wiclephi et Waldensis.* — *Tanquam hæresis rejicitur.* — Circa justitiam ergo, et gratiam prædestinatorum, quidam erraverunt dicentes, prædestinatum in hac vita semper, ac necessario esse in gratia. Ita sentit Wiclephus, ut refert Waldensis, lib. 2, de Sacramentalibus, cap. 160. Moveri potuit, quia prædestinatus maxime diligitur a DEO: qui autem diligitur a Deo, justus est. Hæc autem est manifesta hæresis, nam ex illa sequitur, parvulum non baptizatum, si prædestinatus sit, jam esse justum, et infidelem placere Deo, etiamsi non habeat fidem, si prædestinatus sit. Denique sequitur, nullum prædestinatum concipi, aut nasci in originali peccato, quæ omnia sunt contra fidem. Sunt etiam contra ipsam prædestinationem, quia non omnes, qui in fine vitæ salvantur, præordinantur ad perpetuam sanctitatem a principio vitæ obtinendam. Nec fundamentum est alicujus mo-